

УДК 005.963.1:004](477)"364"

Бацман І. С., здобувач 5 курсу спеціальності 073 Менеджмент

Науковий керівник: Варіс І. О., доцент кафедри соціоекономіки та управління персоналом

(Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, м. Київ, Україна)

ЗНАЧЕННЯ ЦИФРОВИХ НАВИЧОК У СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ

За останні роки суспільство зазнало досить багато змін в повсякденному житті, роботі та в навчанні. Особливо воєнні дії в Україні стали переломні моменти у багатьох аспектах життя. Війна в Україні є трагедією не тільки українського суспільства, а й всього сучасного світу, але попри це, вона також стала стимулом для розвитку цифрових навичок та використання цифрових технологій. З розвитком сучасних технологій базові навички людей розширюються. Важливими стають цифрові навички, які дають можливість отримати доступ до кращої освіти, бути більш конкурентоспроможним, розширити своє спілкування з людьми з усього світу, отримати більше інформації та розваг. Тому для того, щоб бути успішним у сучасному світі, потрібно розвивати свої цифрові навички.

Цифрові навички включають базові (наприклад, використання комп'ютера, смартфона, пошукових мереж та онлайн-інструментів) і продвинуті навички (програмування, робота з цифровими технологіями, створення та редагування контенту, аналітика даних). Також цифрові навички стосуються безпеки, адже у сучасному світі важливо знати, як захистити особисті дані від кіберзлочинів. Цифрова грамотність, схожа на впровадження освіченості в минулому, є необхідною для сучасного суспільства. Як і освіченість, цифрова грамотність допомагає людям краще розуміти інформацію, швидше засвоювати знання та ефективно їх використовувати. Вона є ключовим фактором розвитку суспільства, сприяючи економічному зростанню та поліпшенню якості життя.

До 2022 року Україна уже показувала стійкий ріст цифровізації в усіх сферах життя, наприклад, онлайн-навчання, популярність інтернет-магазинів та інші онлайн-послуги. Але рівень цифрових навичок та їх необхідність відрізнялись між різними віковими групами, від їхніх потреб. За даними дослідження програми EU4Digital в Україні у 2019 року більшість мають низький рівень цифрової грамотності, а саме: 53% володіють базовими навичками роботи з комп'ютером; 28% вміють працювати з текстом, даними, фото, відео та створювати презентації; 55% знають, як оплачувати комунальні послуги, поповнювати телефон, переказувати гроші онлайн, купувати товари та проходити курси в Інтернеті; 34% щорічно стають жертвами онлайн-шахрайства; 11% не вміють розпізнавати фейки в Інтернеті. [1] Це свідчить про необхідність розвитку цифрової грамотності серед українців.

З початком повномасштабної війни цифрові навички стали необхідними, більше людей це усвідомлюють. Зростання ризиків кібератак та дезінформації внаслідок війни підкреслює потребу у розвитку цифрових навичок для ефективного використання цифрових інструментів та власного захисту в кіберпросторі. Майже 4 мільйони українців зареєструвалися на порталі Дія. Цифрова освіта, де можна безкоштовно отримати цифрові навички. Це свідчить про бажання українців освоювати нові професії та звертати увагу на медіаграмотність та кібербезпеку, що особливо корисно під час російського вторгнення в Україну.[2]

Повідомлення пресслужби Мінекономіки підтверджує, що війна не заважає розвитку цифрового простору, а навпаки, стимулює його. Обсяг комп'ютерних послуг в Україні зріс на 13% за 9 місяців, а експорт - на 23%. [3] Держава також активно підтримує розвиток ІТ-освіти. Проєкт IT Generation, запущений влітку 2022 року, отримав великий попит, з більш ніж 200 тисячами заявок від 50 тисяч українців. Уряд України також надавав пріоритетну увагу цифровій трансформації економіки та захисту прав і свобод громадян, спрямовуючи зусилля на цифрові перетворення та стійкість держави. [4]

Цифрові навички – це один з інструментів, який може допомогти Україні подолати наслідки війни та відновити країну. Розвиваючи їх населення, держава та суспільство можуть створити умови для економічного зростання, покращення освіти, модернізації державного управління та соціальної інтеграції.

Деякі кроки щодо цього уже впроваджуються чи плануються, наприклад, Державне агентство з питань електронного урядування України спільно з іншими органами державної влади та міжнародними партнерами активно сприяє впровадженню електронних послуг у різних сферах економіки. Ці послуги охоплюють такі галузі, як будівництво, земельні послуги, екологія, реєстрація бізнесу, оформлення субсидій, державної допомоги та інші. [5] Також, до прикладу, те, що пов'язане з працевлаштування та кібербезпекою - тим українцям, які втратили роботу через війну запроваджуються безоплатні онлайн-курси та програми для вдосконалення свої навичок та кібербезпеки.

Цифрові навички вимагають безперервного навчання не залежності від віку людини. Є безліч ресурсів для розвитку, деякі з них є: Дія.Цифрова, Prometheus, EdEra, Coursera, Khan Academy.

Зростання використання цифрових технологій стимулюють необхідність розвиток цифрових навичок тому, що все більше завдань виконують за допомогою цифрових інструментів, досить велика кількість традиційних робочих місць витісняють нові, які потребують цифрових навичок, також, звичайно, не можна оминати глобалізацію, яка провокує зростання конкуренції за робочі місця, тому в свою чергу працівникам з цифровими навичками буде легше знайти роботу.

Вдосконалення цифрових навичок працівників може бути досягнуто за допомогою різних методів, таких як навчальні курси та тренінги, онлайн ресурси, практичні завдання, наставництво та менторство, самонавчання, інтерактивні тренажери та симуляції, ігрові підходи, оцінка та зворотний зв'язок, інтеграція з робочим процесом, підтримка та мотивація. Ця комбінація методів дозволить створити ефективну програму розвитку цифрових навичок, яка відповідає потребам конкретної організації та її персоналу.

Підходи до покращення цифрових навичок у працівників у реальному бізнес-середовищі включають навчання з використання програмного забезпечення, наприклад, тренінги з використання Microsoft Excel для фінансових аналітиків або тренінги з використання Adobe Photoshop для маркетологів. Також поширеною практикою є те, що компанії купують доступ до LinkedIn Learning, для працівників, щоб вони могли самостійно покращувати свої цифрові навички у відповідності зі своїми індивідуальними потребами. Якщо у організації наявна постійна потреба в розвитку цифрових навичок раціональнішим є створення внутрішнього порталу чи платформи для навчання, також впровадження програми наставництва або укладені партнерські угоди з вищими навчальними закладами або іншими компаніями, що надають послуги у навчанні. Найкращий спосіб розвинути цифрові навички - це практика. Потрібно використовувати цифрові інструменти в своїй роботі, щоб практикувати свої навички, також за можливості брати участь у проєктах, які потребують використання цифрових навичок.

Отже, впровадження програми розвитку цифрових навичок має величезні переваги як для компанії, так і для працівників. Для компанії це означає підвищення

продуктивності через ефективне використання цифрових інструментів, більшу конкурентоспроможність, зниження витрат та стимулювання інновацій. Для працівників це означає більше можливостей для кар'єрного росту, збільшення самостійності та впевненості, підвищення ефективності роботи, можливість розвитку кар'єри та задоволення від роботи з цифровими інструментами. Тому інвестування у розвиток цифрових навичок приносить вигоди як компанії, так і її працівникам, створюючи більш конкурентоспроможне та задоволене робоче середовище.

Список використаних джерел

1. Що вивчають українці найчастіше на Дія.Цифрова освіта під час війни?. *Міністерство цифрової трансформації України*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/shcho-vivchayut-ukrayinci-najchastishe-na-diyacifrova-osvita-pid-chas-vijni> . (дата звернення 21.02.2024)
2. З початку року сфера ІТ продемонструвала зростання на 13%: Юлія Свириденко зустрілась з представниками галузі. *Міністерство економіки України*. URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=143d85be-4848-4631-885c-97822aa38b2c&title=ZPochatkuRokuSferaITProdemonstruvalaZrostanniaNa13-YulijaSviridenkoZustrilasZPredstavnikamiGaluzi> (дата звернення 21.02.2024)
3. Державні електронні послуги можна отримати онлайн. *Кредити для розвитку бізнесу в Україні. Інструменти збільшення продажів*. URL: https://onlinebank.dp.ua/state-e-services/#google_vignette . (дата звернення 21.02.2024)
4. Цифрова компетентність. Які навички слід розвивати під час пандемії? - EU4Digital. *EU4Digital*. URL: <https://eufordigital.eu/uk/digital-competence-what-skills-do-you-need-to-develop-during-the-pandemic/>. (дата звернення 21.02.2024)
5. Українці, які втратили роботу через війну, зможуть безплатно пройти навчання з кібербезпеки. *DOU*. URL: <http://surl.li/qrxdi> (дата звернення 21.02.2024)